

**KOMUNITNÝ PLÁN ROZVOJA
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE BZOVÍK**

na roky 2019 – 2024

máj 2019

OBSAH

Strana

ÚVOD	3
1. LEGISLATÍVNE PODMIENKY POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCOU	4
1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb:	4
1.2 Kompetencie obce v zmysle zákona o sociálnych službách:	5
1.3 Komunitný plán sociálnych služieb obce:	6
2. OBEC BZOVÍK	7
2.1 Poloha obce:	7
1.2 História obce:	7
3. ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU:	9
3.1 Obyvatelia obce:	9
3.2 Ekonomická štruktúra obce:	10
3.3 Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť:	11
3.3.1 Bývanie:	11
3.3.2 Sociálne služby:	11
3.3.3 Zdravotníctvo:	12
3.3.4 Školstvo:	12
3.3.5 Kultúra a šport:	13
3.4 Cieľové skupiny komunitného plánu:	13
3.4.1 Seniori a občania s ťažkým zdravotným postihnutím:	14
3.4.2 Nezamestnaní:	14
3.4.3 Rodiny s deťmi a mládežou:	14
3.4.4 Ohrozené skupiny - osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením:	15
3.4.5 Analýza potrieb občanov:	15
3.5 SWOT analýza poskytovania sociálnych služieb:	16
4. VÍZIA A CIELE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB:	17
4.1 Seniori a občania s ťažkým zdravotným postihnutím:	17
4.2 Nezamestnaní občania obce:	17
4.3 Zásady plnenia komunitného plánu sociálnych služieb:	18
5. MONITOROVANIE A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU	19
6. ZDROJE POUŽITÉ PRI SPRACOVANÍ KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB ...	20

Úvod

Obec Bzovík predkladá na schválenie Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb v obci Bzovík. Je to dokument, ktorý analyzuje aktuálnu sociálnu situáciu v obci a predkladá riešenia, ktoré do budúcnosti môžu uľahčiť život odkázaným občanom obce. Dnes sú to najmä seniori a nezamestnaní, do budúcnosti sa môžu objaviť aj iné cieľové skupiny sociálnych služieb, pre ktoré bude musieť obec vytvárať vhodné podmienky na zvládnutie ťažkej životnej situácie. Podstatná je chuť a ochota pomenovať rizikové oblasti a hľadať optimálne riešenia a vhodné služby podľa záujmu občanov. Nie je naším zámerom zavádzať sociálne služby, len aby sme mohli povedať, že ich máme. Môžeme vybudovať rôzne typy služieb, ale dôležitá je ich dlhodobá udržateľnosť a využívanie občanmi obce v čo najširšom meradle. Ak občania nebudú sociálne služby aktívne využívať, ich zavádzanie nemá zmysel. Preto rozhodujúcim ukazovateľom potreby zavedenia sociálnych služieb v obci Bzovík bude potreba občanov a ich záujem o sociálne služby – opatrovateľskú službu, denný stacionár alebo komunitné centrum. Zariadenie pre seniorov tiež patrí medzi originálne kompetencie obecných úradov, ale v obci Bzovík nepredpokladáme ani v budúcnosti zriadenie takejto sociálnej služby, ktoré by pre obec znamenalo vysokú finančnú záťaž. V okolí je dost zariadení pre seniorov, v ktorých môžu byť naši občania umiestnení.

Pre cieľovú skupinu nezamestnaných občanov obec aj v súčasnosti zabezpečuje v spolupráci s UPSVaR Krupina nové príležitosti na udržiavanie pracovných zručností, ktoré sú dôležité pre opätovné zaradenie nezamestnaných občanov do riadneho pracovného procesu. Touto cestou pôjdeme aj v ďalšom plánovacom období komunitného plánovania.

Predkladaný komunitný plán je rozpracovaný na obdobie piatich rokov, ale tak ako sa vyvíja život v obci a menia sa potreby občanov, tak je možné tento komunitný plán dopĺňať o nové aktivity alebo poskytované sociálne služby. My predkladatelia tohto komunitného plánu veríme, že výstupy z neho budú na prospech občanov obce.

1. LEGISLATÍVNE PODMIENKY POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCOU

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Základným právnym dokumentom pre poskytovanie sociálnych služieb obcou je Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009.

V tomto zákone sú upravené podmienky poskytovania sociálnych služieb. Sociálne služby sú rozdelené podľa povahy nepriaznivej sociálnej situácie a cieľovej skupiny, pre ktorú sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb:
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na pol ceste,
 - nízko prahové denné centrum,
 - zariadenie núdzového bývania,
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:
 - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života,
 - zariadenie dočasne starostlivosti o deti,
 - nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu,
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:
 - zariadenie podporovaného bývania,
 - zariadenie pre seniorov,
 - zariadenie opatrovateľskej služby,
 - rehabilitačné stredisko,
 - domov sociálnych služieb,
 - špecializované zariadenie,
 - denný stacionár,
 - opatrovateľská služba,
 - prepravná služba,
 - sprievodcovská a predčitateľská služba,
 - tlmočnicka služba,
 - sprostredkovanie osobnej asistencie,
 - požičiavanie pomôcok,
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:
 - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
5. podporné služby:
 - odľahčovacia služba,
 - pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 - denné centrum,
 - integračné centrum,
 - jedáleň,
 - práčovňa,

- stredisko osobnej hygieny.

Obec neposkytuje resp. nezabezpečuje všetky menované sociálne služby. Sociálne služby, ktoré sú v kompetencii obcí sú určené priamo v zákone o sociálnych službách, pričom obec môže podľa vlastného uváženia poskytovať aj sociálne služby nad rámec svojich kompetencií, ak má na to vytvorené podmienky stanovené súvisiacimi právnymi normami ktoré môžeme rozdeliť do dvoch skupín:

1. legislatíva Slovenskej republiky

- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálno právnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinný v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z.,
- Zákon č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa, novelizovaný zákonom č. 433/2013 Z.z. o zmene zákona o prídavku na dieťa,
- Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov,
- Výnos MPSVaR SR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR,

2. legislatíva samosprávy

- Všeobecne záväzné nariadenia obce, týkajúce sa sociálnej problematiky.

1.2 Kompetencie obce v zmysle zákona o sociálnych službách

Kompetencie obcí sú stanovené v § 80 zákona o sociálnych službách a sú pre obec záväzné. Obec:

- Vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode.
- Utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.
- Je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu:
 - v zariadení pre seniorov,
 - v zariadení opatrovateľskej služby,
 - v dennom stacionári,
 - v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - v odkázanosti na prepravnú službu,
 - a ďalšie.
- Vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu.
- Poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre,
 - sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - opatrovateľskej služby,
 - prepravnej služby,
 - odľahčovacej služby.
- Poskytuje základné sociálne poradenstvo.
- Môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12.
- Uzatvára zmluvu:
 - o poskytovaní sociálnej služby,

- o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec alebo iný vyšší územný celok.

1.3 Komunitný plán sociálnych služieb obce

Komunitný plán sociálnych služieb obce je materiálom strategického významu, ktorého vypracovanie zadáva obci priamo zákon č. 448/2008 z.z. o sociálnych službách v § 80. Východiskom komunitného plánu sú národné priority rozvoja sociálnych služieb, ktoré sú rozpracované v nasledovných strategických dokumentoch:

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVaR SR (2009)
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015.

V komunitnom pláne sociálnych služieb obce sú predovšetkým spracované a zohľadnené miestne špecifiká a potreby fyzických osôb – občanov obce, ktorý sú potenciálnymi prijímateľmi pomoci a podpory v sociálnej oblasti.

Súčasťou komunitného plánu sociálnych služieb obce je v súlade so zákonom o sociálnych službách:

- analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- analýza požiadaviek prijímateľov sociálnej služby,
- analýza sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb obce spracovaný na konkrétne podmienky obce by mal plniť najmä tieto spoločensky významné ciele:

- zriadenie resp. zabezpečenie takých druhov sociálnych služieb, ktoré umožnia odkázaným obyvateľom obce zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí (domácnosti),
- posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce,
- predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- ich opätovné začlenenie do života komunity.

Komunitný plán je spracovaný na obdobie 5-tich rokov a je možné ho revidovať a dopĺňať v oblasti strategických cieľov podľa potrieb obyvateľov obce, možností samosprávy a významných zmenách v zákonoch súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb.

2. OBEC BZOVÍK

2.1 Poloha Obce Bzovík

Obec Bzovík sa rozprestiera v jednom z údolí Krupinskej planiny juhovýchodne od okresného mesta Krupiny na Krupinskej výšine v plytkej dolinke potoka Čekovca. Nadmorská výška v strede obce je 340 m n. m. a v chotári 325 – 418 m n. m..

Západná časť chotára je v kotlinkovite rozšírenej doline Krupinice, ostatok na plochých chrbtoch s pahorkatinným až rovinným reliéfom, ktorý tvoria andezitické tufity a tufy pokryté hlbokými hlinami. Dubové a bukové lesy sú len na strmších úbočiach dolín, inak je chotár odlesnený. Má hnedé lesné a ilimerizované pôdy. Rozloha katastrálneho územia obce je 1277,42 ha. Z toho poľnohospodárskej pôdy je 991,60 ha, lesov 228,22 ha a ostatné je o rozmere 57,60 ha.

2.2 História Obce Bzovík

História obce Bzovík sa ráta od roku 1135, kedy bol Bzovík prvý krát zachytený v kráľovskej listine z roku 1135, kde sa spomína meno zakladateľa kláštora župana Lamperta. Vznik kláštora a cirkevného feudálneho panstva v čele s prepoštom bolo veľkým prínosom pre hospodárske i kultúrne povznesenie tohto regiónu. História obce sa úzko viaže na históriu tejto architektúry. Jej majitelia boli zemepáni a obyvatelia obce rovnakého mena ich poddanými, zaoberajúcimi sa poľnohospodárstvom a chovom dobytká. Na Bzovíku sa už v 17. storočí konali známe dobytčie jarmoky. Vzhľadom na svoj rozsah sa panstvo často dostávalo do územných sporov s mestom Krupinou a s majiteľmi hradu Čabrad'. V druhej polovici 15. storočia prešiel kláštor, po napadnutí husitmi a vojakmi krupinskej posádky, rekonštrukciou. V roku 1530 dobyl kláštor Žigmund Balassa a odvolávajúc sa na turecké nebezpečenstvo, začal s jeho prestavbou. Pôvodný románsky kláštor sa zmenil na goticko-renesančnú pevnosť, ktorá mala zabrániť postupu Turkov na Krupinu a banské mestá. Zmena kláštora na pevnosť podnietila postavenie kostola v obci. Rímskokatolícky kostol si Bzovíčanovia postavili okolo roku 1606 a zasvätili sv. Štefanovi, ktorého mala obec aj v erbe. V jeho interiéri je dodnes cenná neskorogotická kamenná krstiteľnica. Pred kostolom stojí baroková kamenná socha Immaculaty. V rokoch 1656 – 1671 pôsobil v obci ako duchovný ev. cirkvi literárne činný Juraj Zábojník. K ďalším významným osobnostiam, viažucich sa svojím pôsobiskom k dejinám obce, patria Dr. Štefan Moyzes, prvý predseda Matice slovenskej a jazykovedec Martin Hattala. Do lona cirkvi sa Bzovík vrátil v druhej polovici 17. storočia, kedy sa jeho majiteľom stal jezuitský rád a ostrihomský seminár. V roku 1772 sa celé panstvo stalo majetkom ostrihomského arcibiskupstva, od ktorého prešiel v roku 1908 do rúk súkromníkom. Majetok Bzovíckej pevnosti sa začala rozpredávať, panstvo zaniklo a architektúra pustla a chátrala.

Obec nadobudla väčší význam po roku 1848, kedy sa stala sídlom hlavno slúžnovského úradu, okresného súdu, obvodného notariátu i pozemkovej knihy. V priestoroch pevnosti si

obyvatelia obce v roku 1879 založili Ovocinársky spolok Bzovického okresu a v roku 1885 tu zorganizovali výstavu ovocia. Aktívnejšie vystupovanie miestneho obyvateľstva sa zastavilo najmä po premiestnení okresu aj sídla spolku do Krupiny.

Po roku 1918 sa do obce vrátili niektoré úrady. V tridsiatych rokoch bola vybudovaná aj pričinením miestneho obyvateľstva štátna cesta Devičie – Bzovík – Senohrad a postavený pomník obetiam 1. Svetovej vojny. V tomto období sa uskutočnil v pevnosti výskum, ktorý mal vytvoriť základ pre záchranu tejto fortifikácie. Žiaľ 2. Svetová vojna tieto plány prekázala a objekt bol po prechode frontu značne poškodený. Začiatkom 60 – tých rokov sa konečne pristúpilo k jeho rekonštrukcii. Cieľom bolo vybudovať z pevnosti zariadenie slúžiace turistike a cestovnému ruchu. V jej priestoroch sa uskutočnil reštaurátorský a archeologický výskum, ktorého nálezy sú umiestnené v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene. V súčasnosti je pevnosť majetkom obce.

3 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU

3.1 Obyvatelia obce

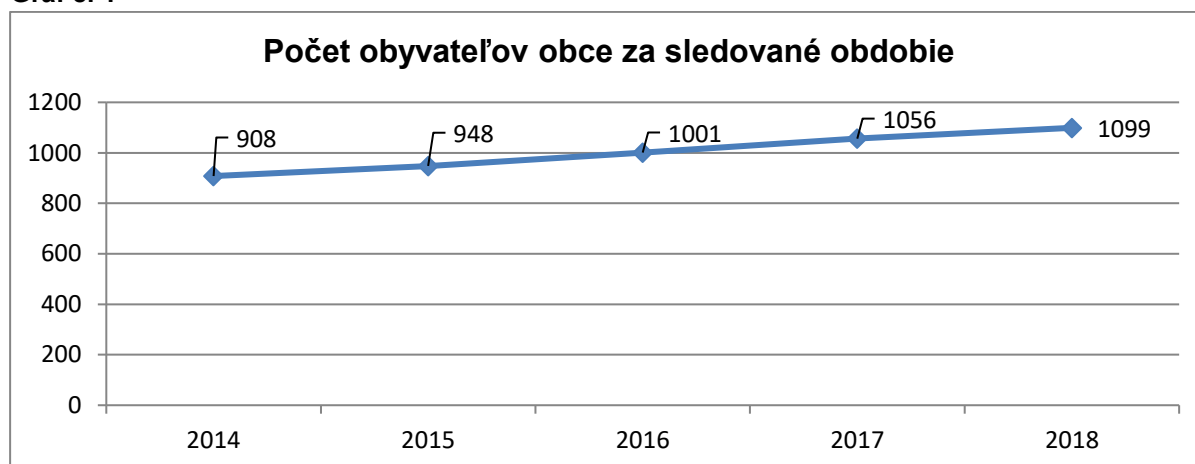
V obci Bzovík žilo k 31.12.2018 1099 obyvateľov. Z toho 541 žien a 558 mužov. V tabuľke č.1 sú uvedené počty obyvateľov obce Bzovík za posledných 5 rokov vždy k 31.decembru príslušného roku.

Tabuľka č. 1 počet obyvateľov obce za sledované obdobie

rok:	2014	2015	2016	2017	2018
počet obyvateľov:	908	948	1001	1056	1099

Údaje z tabuľky č. 1 – počet obyvateľov obce za sledované obdobie sú pre lepšiu názornosť spracované aj graficky v grafe č. 1.

Graf č. 1

Z tabuľky č. 1 a grafu č. 1 je viditeľný nárast v počte obyvateľov. V obci Bzovík oproti realite iných obcí počet obyvateľov pozvoľna stúpa od začiatku sledovaného obdobia až do konca roku 2018. Obec má potenciál ponúknuť svojim občanom také životné podmienky, ktoré im umožnia život v ich prirodzenom prostredí a aj keď časť obyvateľov odchádza za prácou je zrejmé, že väčšia časť z nich si prácu hľadá v blízkom okolí obce.

Z hľadiska demografických údajov je zaujímavý aj údaj o vekovej skladbe obyvateľov s prihliadnutím na produktívny vek. Údaje v tabuľke č. 2 sú k 31.12.2018.

Tabuľka č. 2 - veková skladba obyvateľov podľa produktivity

predproduktívny vek: 0 – 14 rokov	produktívny vek: 15 – 61 rokov	poproduktívny vek: 62 a viac rokov
112 obyvateľov	770 obyvateľov	174 obyvateľov

Positívny vývoj dosahuje demografia obce vtedy, keď je podiel produktívneho obyvateľstva vyšší ako podiel predproduktívneho a poproduktívneho obyvateľstva. Aj napriek skutočnosti, že v obci je výrazné zastúpenie produktívneho obyvateľstva voči predproduktívnemu a poproduktívnemu veku, problémom je výrazne nižší počet obyvateľov v predproduktívnom

veku, ktorý naznačuje, že obyvateľov odchádzajúcich do dôchodku nebude mať kto v blízkej dobe nahradiť a veková štruktúra obce sa bude postupne meniť.

K efektívnemu zostaveniu komunitného plánu a jeho cieľov je potrebné určiť ohrozené cieľové skupiny obyvateľov. Jednou z týchto skupín sú obyvatelia obce v poproduktívnom veku – seniori. Na nutnosť zvýšenej pozornosti voči seniorom poukazujú aj údaje o počtoch obyvateľov v poproduktívnom veku za obdobie posledných piatich rokov. Tieto údaje sú doložené v tabuľke č. 3

Tabuľka č. 3 obyvatelia obce v poproduktívnom veku za sledované obdobie

rok:	2014	2015	2016	2017	2018
počet obyvateľov:	125	144	160	174	195

Aj bez grafického znázornenia je zrejmé, že počet občanov v poproduktívnom veku v obci za sledované obdobie stúpa. Tento trend bude postupne meniť demografiu obce na negatívnu a obec sa bude musieť popasovať s otázkou, čo so seniormi, ktorí budú odkázaní na poskytovanie sociálnych služieb. Nebude to v najbližších rokoch, ale je potrebné sa na túto skutočnosť pripraviť.

3.2 Ekonomická štruktúra obce

Ekonomickú štruktúru obce tvoria podnikateľské subjekty – fyzické a právnické osoby, ktoré buď v obci pôsobia, alebo ako FO majú v obci trvalé bydlisko a svoju podnikateľskú činnosť vykonávajú na inom mieste.

V obci Bzovík pôsobia tieto firmy a spoločenstvá:

Autoopravovňa Vladimír Praženica – FO

Autoopravovňa Miloš Dedok – DEMITRANS – FO

BPS Bzovík - s.r.o.

COOP Jednota – spotrebné družstvo

e13 – arch - s.r.o.

EURO-AGRO BZOVÍK PAVEL LUCIAK - s.r.o.

GEO SLUŽBY - s.r.o.

Glamir - s.r.o.

GRANADA - s.r.o.

JL Build - s.r.o.

Juraj Petruš – s.r.o.

Kaderníctvo Betka – FO

KGJ Bzovík s.r.o.

Kvetinárstvo Anna Ivaničová – FO

LK advice - s.r.o.

Max-Performance - s.r.o.

Multiproject spol. s r. o.

Roľnícke družstvo Bzovík

Stavebniny Pavlenda Krupina – FO

SYRIAP - s.r.o.

V8 soft - s.r.o.

WM - v.o.s.

Pre obec sú podnikateľské subjekty okrem poskytovania pracovných príležitostí občanom obce aj prispievateľmi do rozpočtu obce prostredníctvom miestnych daní a poplatkov.

3.3 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra významným spôsobom ovplyvňuje kvalitu života obyvateľov obce, ich motiváciu a rozhodovanie o otázke či zostať žiť v obci alebo sa presťahovať bližšie za prácou a možnosťami pre potomkov a tiež ovplyvňuje možnosť občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a občanov v poproduktívnom veku zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí v prípade zhoršenia zdravotného stavu seniorov a zvýšenia miery podpory a pomoci pri seba obslužných činnostiach, vybavovaní na úradoch a pri starostlivosti o svoju domácnosť.

3.3.1 Bývanie

Obec Bzovík je obcou s typicky dedinským osídlením s prevahou rodinných domov. V obci je postavených 487 rodinných domov. Väčšina domov je obývaných buď pôvodnými obyvateľmi obce, alebo občanmi, ktorí sa do obce prisťahovali. Časť domov slúži na rekreačné účely ako víkendové domy. Obec má pre svojich občanov k dispozícii aj 44 bytov v bytovom dome. Pre odkázaných občanov je k dispozícii aj 32 sociálnych bytov. Správcom bytového domu aj sociálnych bytov je obec Bzovík.

3.3.2 Sociálne služby

Sociálne služby poskytuje obec Bzovík iba v rozsahu požadovanom občanmi obce v súlade so zákonom o sociálnych službách. Občania sa obracajú na pracovníkov obecného úradu pri vybavovaní týchto činností súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb:

- posudková činnosť pre občanov, ktorí majú záujem o opatrovateľskú službu, o umiestnenie v dennom stacionári alebo v zariadení pre seniorov,
- poskytnutie súčinnosti a pomoci pri umiestňovaní seniorov v zariadeniach pre seniorov v blízkom okolí, prípadne ich preklad do vybraného zariadenia sociálnych služieb,
- zabezpečovanie opatrovateľskej služby,
- zabezpečovanie rozvozu stravy pre seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov,
- zabezpečovanie pracovných aktivít pre nezamestnaných v spolupráci s ÚPSVaR SR
- pre 4 rodiny obec vykonáva funkciu osobitného príjemcu pre prídavky na deti z dôvodu nízkej finančnej gramotnosti rodičov..

V obci nie je aktuálne zriadená žiadna sociálna služba. Ak seniory alebo zdravotne postihnutí občania nie sú schopní zabezpečiť si svoje potreby samostatne alebo s podporou blízkych osôb, zvyčajne odchádzajú do zariadení sociálnych služieb v blízkom okolí, alebo v blízkosti bydliska rodinných príslušníkov. Obec pri umiestňovaní občanov spolupracuje najmä so zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK, ktoré poskytujú sociálnej služby preverené časom a navyše nepredstavujú pre obec finančnú záťaž na poskytnutie finančného príspevku za poskytovanie sociálnej služby občanovi).

Zámerom obce a tohto komunitného plánu je rozvoj sociálnych služieb, ktoré budú pri zvyšujúcom sa počte obyvateľov v seniorskom veku schopné udržať seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím vo svojom životnom priestore čo najdlhšie. Pre občanov by obec chcela zabezpečiť sociálne služby v ich prirodzenom prostredí – terénnu sociálnu službu, komunitné centrum a opatrovateľskú službu. Tieto služby sa budú zavádzať do života obce postupne podľa záujmu občanov.

Ďalšou skupinou, ktorej obec poskytuje pomoc a podporu sú nezamestnaní, pre ktorých obec zabezpečuje v spolupráci s ÚPSVaR SR Krupina pracovné aktivity, podľa aktuálne vyhlásených programov služieb zamestnanosti. Iné rizikové skupiny obyvateľstva z hľadiska sociálnej práce obec neregistruje.

3.3.3 Zdravotníctvo

Zdravotnícka starostlivosť je pre občanov Obce Bzovík zabezpečovaná priamo v obci. V obci má ambulanciu všeobecný lekár a detský lekár. Občania majú k dispozícii aj lekára. K odborným lekárom chodia občania obce do Krupiny, Zvolena alebo podľa vlastnej preferencie.

3.3.4 Školstvo

Obec Bzovík je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou. Škola má k dispozícii viac budov. Pre potreby základnej školy a materskej školy slúžia dve budovy, v ktorých sú učebne riaditeľňa, zborovňa a prevádzkové priestory školy. Ďalšie dve budovy sú upravené pre dobre vybavenú telocvičňu a stravovaciú prevádzku a jedáleň kde sa pripravuje a podáva strava žiakom a zamestnancom školy ako aj cudzím strávníkom.

Materská škola má kapacitu 30 detí, ktoré sú zaradené podľa veku do triedy mravčekov a triedy lienok – podľa ústredných rozprávkových postavičiek, ktorými sú mravček Ferdo a lienka Anulienka. Pomocou rozprávkových postavičiek sú v škôlkaroch rozvíjané pozitívne vlastnosti a sociálne zručnosti a formuje sa kognitívno-emocionálna stránka osobnosti detí. Hlavným cieľom pôsobenia materskej školy je komplexný a harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti.

Základná škola má kapacitu 14 tried s aktuálnym počtom žiakov 229. Základná škola má primerané materiálne vybavenie a zabezpečuje dostatok voľnočasových aktivít v Školskom klube a v záujmových krúžkoch. Do školského obvodu Základnej školy v Bzovíku patria žiaci z obcí: Bzovík, Uňatín, Jalšovník, Kozí Vrbovok, Trpín, Zemiansky Vrbovok, Dolné Mladonice, Čekovce. Pre žiakov II. stupňa do školského obvodu okrem vymenovaných obcí patria aj žiaci z obcí: Horný Badín, Dolný Badín, Selce, Čabradský Vrbovok, Drienovo. Škola umožňuje aj vzdelávanie žiakom z obcí Litava a Horné Mladonice, ktoré nepatria do školského obvodu.

Základná škola v Bzovíku si zdefinovala tieto ciele a poslanie:

- *výchovno-vzdelávaciu činnosť smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy*
- *pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu*
- *dosiahnuť zvýšenie gramotnosti v oblasti IKT žiakov v našej škole*
- *zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov*
- *formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie*
- *vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov*
- *v spolupráci s rodičmi žiakov vychovávať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.*

Základná škola s materskou školou v Bzovíku dosahuje dobré výsledky v prijímaní svojich žiakov na ďalšie štúdium na stredných školách podľa vlastného výberu.

3.3.5 Kultúra a šport

Občania obce majú na kultúrne vyžitie k dispozícii priestory kultúrneho domu, kde sa usporadúvajú kultúrne vystúpenia, divadelné prestavenia amatérskych aj profesionálnych

súborov, vystúpenia hudobných skupín, zábavy a bály a všetky obecné aktivity, ktoré z dôvodu nepriaznivého počasia nie je možné realizovať vo vonkajších priestranstvách v obci. Obec každoročne organizuje tieto aktivity spojené s kultúrnym programom pre občanov obce a návštevníkov:

- Slávnosť pri jedličke, ,
- Deň matiek,
- Varenie kapustnice,
- Pochovávanie basy,
- Stavanie májov,
- Posedenie pre jubilantov.

Pre občanov obce je k dispozícii aj knižnica s knižným fondom. V rámci kultúrnych a spoločenských podujatí sa angažuje aj obecná organizácia Jednoty dôchodcov, ktorá pre svojich členov a sympatizantov pripravuje spoločenské aktivity a stretnutia s dôchodcami z obce Hrušov, s ktorými spolupracujú už dlhšiu dobu.

Do kultúrneho dedičstva obce môžeme zaradiť:

1. Pevnosť Bzovík – bola vybudovaná v druhej polovici 12 storočia ako Benediktínsky kláštor a neskôr prebudovaný na protitureckú pevnosť. Jedným z významnejších vlastníkov tohto hradu bol aj Žigmund Balaša. V súčasnosti je dobre zachované opevnenie a hradné veže, ktoré sú sprístupnené aj verejnosti.
2. Kostol rímsko – katolícky postavený v roku 1600.
3. Kamenná krstiteľnica z obdobia okolo roku 1600.
4. Socha baroková kamenná z rokov 1740 – 1750.

V obci pôsobili aj významné osobnosti slovenských dejín:

Martin Hattala (1821 – 1903) – jazykovedec,

Štefan Moyzes (1796 – 1869) – národný pracovník, prvý predseda Matice slovenskej v rokoch 1657 – 1671,

Juraj Zábojník (1608 – 1672) – náboženský básnik.

Na šport a relax pre občanov a návštevníkov obce slúži futbalové a tenisové ihrisko vybudované v obci, turistika po turistických chodníkoch v okolí napr. Uňatín – Čabrad' alebo cykloturistika po Hontianskej trase. V obci pôsobí aj Športový klub a pod záštitou obce sa organizujú rôzne športové súťaže s miestnou alebo regionálnou pôsobnosťou.

3.4 Cieľové skupiny komunitného plánu

Cieľová skupina je skupinou osôb, ktoré majú aj napriek svojim individuálnym osobitostiam spoločné znaky, ktoré súvisia s cieľmi sociálnej práce (dôchodkový vek, nezamestnanosť, rodina s jedným rodičom, zdravotné postihnutie,..). Určenie cieľových skupín komunitného plánu je kľúčová úloha, ktorej správne splnenie môže významným spôsobom ovplyvniť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

3.4.1 Seniori a občania s ťažkým zdravotným postihnutím

Seniori a fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sú skupinou, ktorá sa významnou mierou podieľa na využívaní širokého spektra sociálnych služieb či už vo svojom prirodzenom prostredí, alebo v pobytových sociálnych službách. V obci Bzovík žilo k 31.12.2018 195 seniorov z toho 83 žien a 112 mužov. Snahou obce je udržať seniorov a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v ich domovoch a v obci, preto bude potrebné v blízkej budúcnosti zamerať snaženie na zriadenie takých sociálnych služieb pre seniorov, ktoré budú prínosné pre seniorov a ich rodiny a finančne dostupné pre obec. K seniorom sa zvyčajne priradujú aj občania s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorí budú môcť do budúcnosti tiež využívať sociálne služby zriadené v obci.

3.4.2 Nezamestnaní

Nezamestnané osoby tvoria široké spektrum fyzických osôb v produktívnom veku. Ohrozenými skupinami nezamestnaných sú:

- občania nad 50 rokov, ktorých väčšina zamestnávateľov najmä súkromníkov odmieta z rôznych dôvodov (vek by mohol byť vnímaný diskriminačne, preto sa ako dôvod väčšinou neuvádza),
- absolventi škôl, ktorí nemajú žiadnu prax a zamestnávateľ nemá záujem alebo kapacity investovať čas do dôkladného zaučenia,
- matky s malými deťmi – predstavujú riziko absencií z dôvodu starostlivosti o malé deti,
- občania dlhodobo nezamestnaní, ktorí už strácajú pracovné návyky a niekedy aj motiváciu niečo vo svojom živote meniť,
- občania s nízkym vzdelaním, ktorí sú na trhu práce ťažko umiestniteľní pre nízku kvalifikáciu.

V obci Bzovík je aktuálne 46 nezamestnaných občanov obce, z toho 24 mužov a 22 žien. Obec má záujem o umiestnenie svojich občanov na trh práce. V rámci spolupráce s UPSVaR SR sú najviac využívané aktivačné práce a menšie obecné služby, tak ako sú uvedené v zákone č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v platnom znení. Aktuálne je do programov UPSVaR menšie obecné služby zapojených 10 nezamestnaných občanov a 2 občania vykonávajú absolventskú prax. Obec hľadá ďalšie možnosti na rozšírenie pracovných ponúk pre občanov obce. Sociálny podnik obec nemá zriadený.

3.4.3 Rodiny s deťmi a mládežou

Rodiny s deťmi a mládežou patria medzi ohrozené skupiny, najmä ak je jeden z rodičov na materskej dovolenke alebo je poberateľom rodičovského príspevku, rodina je neúplná, viacdenná alebo sú rodičia nezamestnaní. V obci Detvianska Huta je štruktúra ohrozených skupín - rodín s deťmi a mládežou nasledovná:

- matky s maloletými deťmi: 0,
- viacdenné rodiny a mladé rodiny: 4,
- matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia 0,
- deti umiestnené náhradnej rodinnej starostlivosti: 0,
- deti umiestnené v reedukačnom zariadení: 0,
- deti umiestnené v detskom domove: 0.

Základnou charakteristikou ohrozených rodín je skutočnosť, že takéto rodiny majú významne obmedzené možnosti zabezpečiť svoje základné potreby a sú ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením a sociálno patologickými javmi (domáce násillie, rozvodovosť, násillie voči zvereným osobám, záškoláctvo,..). Tieto rodiny často zlyhávajú v ochrane a starostlivosti o svojich členov, najmä tých najviac ohrozených – detí a seniorov. Aktuálne

obecný úrad smerom k rizikovým a ohrozeným rodinám vykonáva funkciu osobitného príjemcu prídavkov na dieťa z dôvodu nízkej finančnej gramotnosti pre 4 rodiny v obci.

3.4.4 Ohrozené skupiny – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením

Za osoby v nepriaznivej sociálnej situácii sú považované deti odchádzajúce z pestúnskej, náhradnej alebo ústavnej starostlivosti, osoby po výkone trestu odňatia slobody, osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, žijúce bez podpory blízkej osoby, bezdomovci, drogové a inak závislé osoby, ktoré nemajú podporu svojej prirodzenej siete (rodiny) a marginalizovaná rómska komunita. K 31.12.2018 neboli v obci evidované osoby z ohrozených skupín obyvateľstva vrátane marginalizovanej rómskej komunity.

3.4.5 Analýza potrieb obyvateľov obce

Pri analýze potrieb obyvateľov obce v sociálnej oblasti sme vychádzali s požiadaviek s ktorými sa občania obracali na pracovníkov obecného úradu. Obec má pomerne širokú škálu kompetencií pri zabezpečovaní sociálnych služieb a za rok 2018 pracovníci obce poskytli poradenstvo, pomoc alebo súčinnosť svojim občanom v sociálnej oblasti v nasledovnom rozsahu:

Tabuľka č. 4 potreby občanov, s ktorými sa obrátili na pracovníkov obecného úradu

Požadovaná pomoc, služba alebo súčinnosť, ktorá súvisí s poskytovaním sociálnych služieb obcou:	počet občanov
zabezpečenie posudkovej činnosti pri podávaní žiadosti na zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov:	5
zabezpečenie posudkovej činnosti pri podávaní žiadosti na poskytnutie opatrovateľskej služby:	2
zabezpečenie posudkovej činnosti pri podávaní žiadosti na poskytnutie sociálnej služby v dennom stacionári:	0
pomoc pri umiestnení občana do zariadenia pre seniorov	2
zabezpečenie opatrovateľskej služby	9
zabezpečenie rozvozu stravy	21
zabezpečenie osobitného príjemcu na príjem rodinných prídavkov na dieťa:	0
zabezpečenie osobitného príjemcu na príjem príspevku a dávok pomoci v hmotnej núdzi:	0
pomoc pri zabezpečení kompenzačných pomôcok pre zdravotne ťažko postihnutého občana:	0
Poskytnutie jednorázového príspevku:	0
súčinnosť pri umiestnení občana v krízovom centre:	0
súčinnosť s UPSVaR SR pri zabezpečení pracovných aktivít pre občanov zaradených do projektov UPSVaR SR:	10 + 2

Z tabuľky č. 4 je vidieť, že požiadavky, ktoré pracovníci obecného úradu pre občanov vybavovali sa týkali najmä seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím v seniorskom veku ako aj nezamestnaných občanov. U seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím prevažovali aktivity zamerané na zabezpečenie stravovania pre občanov obce (seniorov aj zdravotne postihnutých a posudková činnosť na zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb pre odkázaných občanov obce. U nezamestnaných občanov sa riešili najmä náhradné formy pracovných aktivít v rámci otvorených výziev úradu práce.

V tomto roku bude obec aktívne vyhľadávať občanov, ktorí potrebujú pomoc a podporu zo strany obecného úradu a spolupracovať s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Krupine.

3.5 SWOT analýza poskytovania sociálnych služieb

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - Zabezpečovanie posudkovej činnosti a spolupráca s občanmi pri umiestňovaní v zariadeniach sociálnych služieb podľa potrieb občanov, - Príprava a rozvoz stravy pre odkázaných občanov obce, - dobrá dostupnosť pobytových sociálnych služieb v blízkom okolí (Krupina, Terany....), - aktívne využívanie programov UPSVaR na podporu zamestnanosti, - schopnosť rodín v obci podieľať sa na starostlivosti o svojich zdravotne ťažko postihnutých príbuzných a príbuzných v seniorskom veku, - záujem obce o rozvoj ďalších druhov sociálnych služieb s ambíciou udržať svojich občanov v prirodzenom prostredí svojej obce. 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia terénnej sociálnej služby, - absencia opatrovateľskej služby, - nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci, - migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do iných regiónov, alebo do zahraničia, - nedostatok kvalifikovaných pracovníkov pre rozvoj sociálnych služieb priamo v obci,
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť získať finančné prostriedky na rozvoj sociálnych služieb zo zdrojov MPSVaR SR a programov nadácií zameraných na pomoc v sociálnej oblasti, - možnosť zvyšovať zamestnanosť občanov rozširovaním ponuky opatrovateľskej služby v obci, - možnosť využívať rekvalifikačné programy UPSVaR pre zvyšovanie kvalifikácie občanov obce, - spolupráca s UPSVaR pri získavaní pracovníkov v rámci prebiehajúcich programov zameraných na podporu zamestnanosti, - zriadenie terénnej sociálnej služby, - zriadenie opatrovateľskej služby. 	<ul style="list-style-type: none"> - poddimenzovaný rozpočet obce, ktorý limituje poskytovanie sociálnych služieb, - meniace sa legislatívne podmienky poskytovania sociálnych služieb obcou, - meniace sa podmienky poskytovania príspevkov zo strany štátu na zriadené sociálnej služby, - zvyšovanie počtu osôb, ktoré za prácou odchádzajú do iných regiónov alebo do zahraničia, - zhoršovanie zdravia a odkázanosti staršej populácie, ktorá sa významnou mierou podieľa na odchode seniorov do pobytových sociálnych služieb.

4 VÍZIA A CIELE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vízia je smerovanie ku kvalitne poskytovaným sociálnym službám pre občanov. Ciele sú stanovené v rámci komunitného plánu, na obdobie 5-tich rokov, tieto ciele je možné korigovať, dopĺňať a aktualizovať podľa aktuálnych potrieb občanov tak, aby sa ich plnením zvyšovala kvalita života občanov obce.

4.1 Seniori a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

Vízia: Občania obce v dôchodkovom veku a občania s ťažkým zdravotným postihnutím majú k dispozícii opatrovateľskú službu, ktorá im bude poskytovaná v ich prirodzenom prostredí

a umožní im zotrvať doma čo možno najdlhšie.

Hlavný cieľ: Vytvorenie podmienok pre občanov obce v dôchodkovom veku na prežívanie života vo svojich domácnostiach buď čo možno najviac samostatne, alebo s primeranou podporou a pomocou kvalifikovanej opatrovateľky.

Cieľ č. 1: Rozširovanie ponuky opatrovateľskej služby podľa záujmu seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím

Aktivity k cieľu č. 1:

- monitorovanie potrieb seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- spracovanie registračného projektu a registrovanie opatrovateľskej služby v obci Bzovík,
- podľa finančných možností obce buď rozšíriť počet zamestnancov obecného úradu o opatrovateľov aj s využitím programov na podporu zamestnanosti, ktoré vyhlasuje UPSVaR SR, alebo zvážiť prípadnú spoluprácu s neziskovou organizáciou zameranou na poskytovanie opatrovateľskej služby v blízkom okolí,
- vedenie agendy opatrovateľskej služby a jej pravidelné vyhodnocovanie.

Zodpovednosť: Obec Bzovík

Časový plán: 2020 – 2024

Rozpočet: obec Bzovík, UPSVaR SR – podľa aktuálne otvorených projektov a programov aktívnej politiky na trhu práce.

4.2 Nezamestnaní občania obce

Vízia: Nezamestnaní občania obce majú možnosť udržiavať a rozširovať svoje pracovné zručnosti a kompetencie v pracovných aktivitách priamo v obci, ktoré obec Bzovík dohodne s UPSVaR SR Krupina.

Hlavný cieľ: Občania obce majú možnosť zamestnať sa v obci a využívať dostupné aktívne opatrenia trhu práce na príslušný kalendárny rok.

Cieľ č. 1: Využívanie dostupných aktívnych opatrení na trhu práce v príslušnom roku, ktoré umožňujú prácu v pracovnom pomere na riadny, alebo skrátený pracovný úväzok s čiastočnou refundáciou mzdy a odvodov za zamestnanca.

Aktivity k cieľu č. 1:

- úzka spolupráca s UPSVaR SR pri vyhľadávaní vhodných projektov v rámci aktívnych opatrení na trhu práce,
- vytipovanie vhodných nezamestnaných občanov s primeranou kvalifikáciou na vykonávanú činnosť,
- vytvorenie vhodných pracovných miest a spracovanie projektu pre UPSVaR SR,

- oslovenie nezamestnaných občanov s ponukou pracovných aktivít priamo v obci,
- vedenie agendy pre úrad práce a monitoring dochádzky a pracovnej disciplíny prijatých zamestnancov.

Zodpovednosť: Obec Bzovík

Časový plán: 2019 – 2024

Rozpočet: obec Bzovík, UPSVaR SR podľa aktuálne otvorených výziev a projektov.

4.3 Zásady plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

- Komunitný plán sociálnych služieb je pre rozvoj sociálnych služieb v obci zásadným dokumentom, pričom obec si môže dávať iba také ciele v sociálnej oblasti na ktoré vie zabezpečiť viaczdrojové financovanie sociálnych služieb.
- Na skvalitnenie a rozšírenie sociálnych služieb bude obec využívať vlastné zdroje a projektovú činnosť, ktorá vychádza zo strategických cieľov komunitného plánu a ponuky projektov smerovaných smerom k samospráve.
- Za plnenie komunitného plánu sociálnych služieb sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.
- Vzhľadom k meniacim sa východiskám pre poskytovanie sociálnych služieb z hľadiska potrieb občanov a aktuálnej legislatívy vykoná obec prostredníctvom svojich pracovníkov v poslednom roku plnenia úloh komunitného plánu zisťovanie potrieb občanov dotazníkovou metódou.
- Výsledky zisťovania potrieb budú po zozbieraní dotazníkov vyhodnotené a novo zistené potreby v sociálnej oblasti budú podľa možností obce zapracované do komunitného plánu sociálnych služieb.

5 MONITOROVANIE, HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- Monitorovanie komunitného plánu bude realizované počas plnenia cieľov komunitného plánu priebežne do splnenia realizovaného cieľa.
- Hodnotenie komunitného plánu bude realizované na konci kalendárneho roku, kedy sa vyhodnotia realizované aktivity aj plnenie komunitného plánu.
- Komunitný plán bude hodnotený na základe prieskumu spokojnosti obyvateľov obce, ktorý sa bude konať v poslednom štvrtroku príslušného kalendárneho roku dotazníkovou metódou.
- Komunitný plán bude aktualizovaný na základe potrieb občanov, ktoré budú zisťované súčasne s prieskumom spokojnosti obyvateľov obce.

6. ZDROJE POUŽITÉ PRI SPRACOVANÍ KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Legislatívne zdroje:

- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

Programové zdroje:

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb, Bratislava 2009
- Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života, MPSVR SR, Bratislava 2000

Odborné zdroje:

- Holúbková, S. – Krupa, S.: Sociálne služby pre občanov – manuál pre obecné a mestské úrady. Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Bratislava 2001
- Woleková, H. – Mežianová, M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, Bratislava 2004

Internetové zdroje:

- www.e-obce.sk/obec/bzovik
- www.obecbzovik.sk